

Załącznik Nr 1
do Uchwały nr
Rady Miejskiej w Giżycku
z dniagrudnia 2016 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Giżycko do 2020 r.

SPIS TREŚCI

	str.
1. Wstęp.....	3
2. Diagnoza przemocy.....	4
a) definicja przemocy.....	7
b) zadania Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	8
c) formy przemocy.....	9
d) typy przemocy.....	12
3. Fazy przemocy.....	12
4. Umocowanie w prawie.....	13
5. Podmioty realizujące ustawowy obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	14
6. Cele programu.....	17
7. Oczekiwane rezultaty.....	18
8. Harmonogram działań.....	18
9. Monitoring i ewaluacja.....	21
10. Skutki stosowania przemocy w rodzinie.....	22
11. Występowanie zjawiska przemocy na terenie Gیزیcka w latach 2015 - 2016....	23
12. Zakończenie.....	23

1. WSTĘP

Przemoc wcale nie zaczyna się od bicia, siniaków, rozciętych warg, wykręcanych rąk. Przemoc jest jak kropla drażąca skałę, prawie niezauważalna, często wnikająca w nasze życie podstępnie.

Przemoc w rodzinie w wielu środowiskach niestety nadal traktowana jest jako temat wstydlivy, upokarzający, a informacje o tym zjawisku nie opuszczają „czterech ścian mieszkań”, w których często dochodzi do dramatów.

Jednak od kilku lat rzeczywistość w tym zakresie zmienia się: wprowadzono nowe narzędzia prawne i procedury zmierzające do skutecznej ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Dzięki kampaniom społecznym zwiększa się świadomość społeczna, a przeprowadzone szkolenia podnoszą profesjonalizm służb odpowiedzialnych za walkę z tym zjawiskiem.

W tym roku mija już 11 lat od uchwalenia ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Budowanie systemu od początku nie było zadaniem łatwym. Pewne rozwiązania udało się zapisać i wcielić w codzienną pracę na rzecz minimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Pierwszy raz zjawisko przemocy opisano w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, co zapoczątkowało kolejne działania w tej materii. W ustawie tej zdefiniowano między innymi przemoc w rodzinie. Zaczęto uświadamiać społeczeństwo, że przemoc jest przestępstwem i nie ma na nie przyzwolenia.

Do tej pory przemoc w domach była tematem tabu, nie wychodziła poza 4 ściany. Dzisiaj śmiało możemy rozpoznać, nazwać niepożądane działania wobec drugiej osoby i poprosić o pomoc odpowiednie służby.

W roku 2010 dokonano nowelizacji dotychczasowej ustawy, która była wynikiem analizy funkcjonowania przepisów prawa i odpowiedzią na pojawiające się braki w dotychczas funkcjonującym systemie.

Nowe przepisy prawa nałożyły na wszystkie szczeble administracji rządowej i samorządowej oraz organizacje pozarządowe konkretne zadania do realizacji i stały się motywatorem do wprowadzania nowych rozwiązań i pomysłów na rzecz ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie.

Kolejnym bardzo ważnym dokumentem porządkującym działania z obszaru przemocy w rodzinie jest Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, którego założeniem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów skazanych w Programie, w którym określono 4 podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców. Do podstawowych kierunków działań należą: profilaktyka i edukacja społeczna, ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,

oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie, podnoszenie kompetencji służb przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Biorąc pod uwagę wytyczne w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zaplanowane działania będą miały charakter:

- uprzedzający: diagnozowanie, informowanie, edukacja, profilaktyka;
- interwencyjny: opieka i terapia;
- wspierający: poradnictwo, terapia i inne;
- korekcyjno-edukacyjny,

i będą obejmowały następujące strefy:

- prewencję,
- prawo,
- zdrowie,
- edukację,
- pracę socjalną.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie¹ skuteczność realizacji przez administrację publiczną zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ocena ta, wiąże się z jednej strony ze znacznym zbiurokratyzowaniem procedury, z drugiej zaś, z odebraniem Policji i przekazaniem nowo utworzonym zespołom interdyscyplinarnym, kluczowych zadań w systemie przeciwdziałania przemocy, bez uregulowania kwestii ich statusu oraz bez przyznania im uprawnień i środków niezbędnych do wykonywania powierzonych zadań.

Realizacja Programu powinna przyczynić się do zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie w Giżycku poprzez pomaganie osobom dotkniętym przemocą, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc wobec drugiej osoby.

Program skierowany jest do:

- ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie;
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- osób stosujących przemoc w rodzinie;
- świadków przemocy w rodzinie;
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

2. Diagnoza przemocy².

Jako przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie możemy wskazać

¹ NIK stosuje 3 - stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

normy społeczne i kulturowe. Przez wieki istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. Nadal w wielu środowiskach to zjawisko znajduje odzwierciedlenie w obyczajach – społecznej akceptacji bicia, stosowania kar cielesnych, w przekonaniach związanych z rolą mężczyzny w rodzinie (rola „pana i władcy”). Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma również dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie/nadużywanie alkoholu. Wielu sprawców przemocy w rodzinie w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie.

Pierwsze badania przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w 2007 r. dotyczące diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wskazywały, że przemocy w rodzinie doświadczył więcej, niż co trzeci Polak (36%).

Na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w grudniu 2012 r. zostały przeprowadzone badania w ramach projektu badawczego zatytułowanego „Diagnoza dotycząca realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) wykonywanych przez zespoły interdyscyplinarne/grupy robocze, a także realizacji procedury „Niebieskie Karty” w oparciu o rozporządzenie z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245)”. Projekt ten został opracowany i wykonany przez Instytut Badania Rynku i Opinii Publicznej Millward Brown SMG/KRC na zamówienie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Wg raportu z badań wynika, że 62% osób dotkniętych przemocą w rodzinie, których sytuacją zajmował się zespół interdyscyplinarny i grupy robocze w 2012 r. w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”, stanowiły wyłącznie kobiety.

Większość badanych zespołów interdyscyplinarnych funkcjonuje w gminach wiejskich (63%), jedna czwarta (24%) – w gminach miejsko-wiejskich, a nieco ponad jedna dziesiąta (13%) – w gminach miejskich. Rozkład liczby zespołów ze względu na województwo w badanej próbie jest zbliżony do rozkładu liczby gmin w Polsce. Najwięcej badanych zespołów interdyscyplinarnych było z województwa mazowieckiego (14%), lubelskiego i wielkopolskiego (po 9%) – czyli województw

o największej liczbie gmin w Polsce. W ramach badań uzyskano informacje dotyczące 1666 zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (z 65% gmin w Polsce) powołanych w ramach znowelizowanej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.). Większość z nich funkcjonuje w gminach wiejskich (63%), jedna czwarta w gminach miejsko-wiejskich (24%), a pozostałe w gminach miejskich (13%). Rozkład liczby badanych zespołów ze względu na województwo jest analogiczny do rozkładu liczby gmin w Polsce w podziale na województwa. W skład badanych zespołów interdyscyplinarnych wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (100%), Policji (100%), gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (100%), oświaty (99%) i ochrony zdrowia (94%). W skład zdecydowanej większości zespołów wchodzi także kuratorzy sądowi (88%), w skład połowy (48%) – przedstawiciele organizacji pozarządowych, a przedstawiciele Prokuratury w skład 16% badanych zespołów. W większości przypadków porozumienia o współpracy z instytucjami zostały zawarte przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Wśród członków 25% badanych zespołów są także przedstawiciele innych instytucji. W 2012 r. procedurę „Niebieskie Karty” realizowało 96% badanych zespołów interdyscyplinarnych.

W 2012 r. w przypadku badanych zespołów procedurę „Niebieskie Karty” wszczynali najczęściej policjanci (94%) i pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (67%), wypełniali formularz „Niebieska Karta - A” i przekazywali go następnie przewodniczącemu zespołu. To także do przedstawicieli tych instytucji najczęściej trafiają, zdaniem respondentów, zgłoszenia o przemocy w rodzinie. Rzadziej wskazywano przedstawicieli innych uprawnionych instytucji jako przekazujących zespołowi interdyscyplinarnemu w 2012 r. formularze „Niebieska Karta - A” i tym samym uruchamiających procedurę „Niebieskie Karty” (przedstawiciele oświaty – 25%, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – 13%, ochrony zdrowia – 10%). Do nich zdaniem respondentów rzadziej także trafiają zgłoszenia dotyczące przemocy w rodzinie. Jak wynika z analiz przeprowadzonych w ramach prezentowanych badań, zdecydowana większość badanych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wywiązuje się z nałożonych na nie obowiązków i zadań związanych z funkcjonowaniem zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Przedstawiciele zespołów interdyscyplinarnych uczestniczący w badaniu ocenili funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych jako skuteczny sposób przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zalety pracy interdyscyplinarnej – kompleksowość oraz zwiększenie efektywności i skuteczności działań – są potwierdzane opiniami uczestników badań. Jako najważniejsze pozytywne rezultaty pracy interdyscyplinarnej wskazano kompleksowe, wieloaspektowe udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą

w rodzinie, lepszą koordynację działań służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a przez to zwiększenie ich skuteczności oraz możliwość wzajemnego uczenia się, dzielenia wiedzą i doświadczeniami. Sprawne współdziałanie służb i instytucji pozwala efektywnie wykorzystywać zasoby, instrumenty i uprawnienia służb i instytucji – zarówno na poziomie strategicznym, jak i indywidualnych przypadków rodzin.

Po kilku latach funkcjonowania Programu widać wyraźnie, że decyzja dotycząca opracowania tego dokumentu, a przede wszystkim ustawowych uregulowań prawnych w tym zakresie, była trafna i potrzebna.

Usystematyzowanie działań, wskazanie odpowiedzialności dla poszczególnych szczebli administracji publicznej, z jednej strony, powoduje wzrost odpowiedzialności, a z drugiej strony, daje możliwość dokonywania oceny i lepszej kontroli. W dalszym ciągu należy kontynuować intensywne działania wynikające z obowiązków nałożonych przez Krajowy Program na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jednocześnie wsłuchiwać się w debatę publiczną oraz opinie specjalistów pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi i stosującymi przemoc w rodzinie. Realizowane działania w ramach Programu mają duże znaczenie przy kreowaniu przyszłych priorytetów w walce ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Jednym z kluczowych osiągnięć, które dotychczas udało się zrealizować zarówno na szczeblu centralnym, jak i samorządowym, jest podejmowanie współpracy oraz branie odpowiedzialności za tę problematykę przez różne resorty zaangażowane w realizację Programu, ale również przez służby pracujące w środowiskach lokalnych. Wprowadzenie tego typu rozwiązań daje gwarancję skuteczności podejmowanych działań oraz stworzenia optymalnych rozwiązań w zakresie walki ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Realizowane działania w ramach Programu w sposób znaczący wpłynęły na zmianę świadomości społecznej. Ujawnianie przypadków przemocy w rodzinie świadczy o poszerzeniu wiedzy na temat tego zjawiska. Ponadto każdy zgłoszony przypadek przemocy w rodzinie to odpowiedź społeczeństwa na brak przyzwolenia na to zjawisko, to świadomość, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

a) definicja przemocy

W polskim porządku prawnym przemoc w rodzinie została zdefiniowana w *Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* jako:

(...) jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. Jest intencjonalna

Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby doznającej przemocy.

2. Siły są nierównomierne

W realizacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą (nie tylko fizyczną).

3. Narusza prawa i dobra osobiste

Osoba stosująca przemoc wykorzystując przewagę siły (nie tylko fizycznej), narusza podstawowe prawa drugiej osoby (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku).

4. Powoduje cierpienie i ból

Osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie drugiej osoby na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba doznająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Należy jasno stwierdzić, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Za członków rodziny uważa się osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.1), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.

b) zadania Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.2)) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Do ustawowych zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;

- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

c) formy przemocy

przemoc fizyczna

Przemoc fizyczna³ zawsze jest przestępstwem. Bez względu na to, w jaki sposób doszło do naruszenia nietykalności cielesnej danej osoby oraz czy działanie to wywołało skutki w organizmie osoby pokrzywdzonej, prawo karne przewiduje sankcję za każda przemoc w tej postaci. Nie oznacza to jednak, że Policja i prokuratura zawsze będą prowadziły postępowanie przygotowawcze. Gdy nie stwierdzono obrażeń, lub są one znikome, osoba pokrzywdzona, aby uruchomić sprawę karną, powinna samodzielnie (bez udziału Policji i prokuratury) wnieść akt oskarżenia do sądu karnego i w ten sposób żądać ukarania sprawcy. Jest to tzw. przestępstwo prywatnoskargowe.

Tradycyjnie zachowania sprawców przemocy w rodzinie najczęściej traktowane są jako przestępstwo znęcania się z art. 207 k.k. Przepis ten przewiduje karę pozbawienia wolności dla osób, które znęcają się fizycznie lub psychicznie nad osobami najbliższymi lub innymi osobami zależnymi.

Podsumowując: przemoc fizyczna, to zamierzone działanie człowieka, zwrócone przeciwko fizyczności członka jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia ciała, bądź pozbawienie życia. Do katalogu działań związanych ze stosowaniem przemocy fizycznej należy zaliczyć: popychanie, szarpanie, bicie, policzkowanie, kopanie, duszenie, uderzanie, wykręcanie rąk. W wyniku stosowania powyższych form przemocowych może dojść do uszkodzenia ciała w wyniku czego, mogą wystąpić: zasinienia, zadrapania, krwawienia, oparzenia itp.

przemoc psychiczna

Poprzez przemoc psychiczną należy rozumieć wszystkie działania zmierzające do poniżenia ofiary, obrażania, zastraszania, pozbawiania wiary w swoje możliwości itp.

Stosowanie przemocy psychicznej jest najczęściej występującą formą przemocy w rodzinie. Wynika z naruszenia nietykalności cielesnej (przemoc fizyczna) lub sfery seksualnej człowieka. Zawsze oznacza ingerencję w jego psychikę. Jednocześnie zarówno częstotliwość występowania przemocy jak i jej dotkliwość mogą być w przypadku przemocy psychicznej bardziej uciążliwe niż ból fizyczny.

³ Sylwia Kluczyńska, Grzegorz Wrona, Przewodnik dla pracowników ochrony zdrowia „Lekarzy reaguj na przemoc!”, Warszawa-Kraków 2013 r., str.54.

Ochronę przed przemocą psychiczną w prawie karnym stanowi ponownie (jak przy przemocą fizycznej art. 207 k. k.) Opisane w tym artykule przestępstwo znęcania się dopuszcza – jako jedna z form działania lub zaniechania sprawcy – znęcanie psychiczne. Oznacza to, że aby możliwe było oskarżenie i skazanie sprawcy przemocą psychiczną za znęcanie się, nie musi on stosować przemocą fizyczną. Wszystkie uwagi poczynione powyżej odnośnie do ograniczenia zastosowania art. 207 k.k. dotyczą również przemocą psychiczną.

Formularz NK-A (formularz wypełniany podczas interwencji domowej z domniemaną ofiarą), zawiera następujące formy przemocą psychiczną: izolacja, wyzwiska, ośmieszanie, groźby, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, krytykowanie, poniżanie, demoralizację, ciągle niepokoje.

przemoc ekonomiczna⁴

W związkach, gdzie występuje przemoc ekonomiczna, poczucie zależności ofiary od sprawcy, jego wszechmoc, jest zwykle budowane w taki sam sposób, jak w innych rodzajach przemocą. Odmienność problemu przejawia się jedynie w tym, że życie rodzinne kształtowane jest wokół takiej wartości jak pieniądze i dobra materialne, które stanowią podstawę poczucia władzy i wartości sprawcy.

Przemoc ekonomiczna zwykle powiązana jest z innymi rodzajami przemocą takimi jak: przemoc emocjonalna, fizyczna, czy seksualna, zarówno w swoim aktywnym obrazie, jak i biernym, czyli zaniechaniu. Może także stanowić autonomiczny rodzaj przemocą zarówno wobec partnera, jak i dzieci, ale także rodziców oraz dziadków.

Aby rozpoznać przemoc ekonomiczną, trzeba zwrócić uwagę między innymi na takie zachowania sprawcy jak:

- pozbawianie środków do życia - nie daje pieniędzy na podstawowe potrzeby;
- okradanie rodziny, zabierając jawnie lub po kryjomu pieniądze, np. na alkohol, hazard, narkotyki;
- ograniczanie dostępu do pieniędzy np. wyliczanie pieniędzy na zakupy, rachunki domowe i inne wydatki zabieranie karty kredytowej;
- ograniczanie możliwości korzystania ze wspólnych dóbr materialnych: mieszkania samochodu czy telefonu;
- kontrolowanie wydatków – np. *za dużo wydajesz pieniędzy na jedzenie i ciuchy dla dzieci, gdybyście trochę bardziej szanowali pieniądze, które zarabiam, to byście mniej jedli;*
- obniżanie wartości zarobionych pieniędzy (przykład: *zarabiasz na waciki, kobiety internalizują te pogardliwe określenia i same zaczynają traktować swoje zarobki w podobny sposób: zarabiam na waciki, sama nie dam rady utrzymać siebie i dzieci).*

Podsumowując przemoc ekonomiczną⁵...

⁴ Niebieska Linia 6/101/2015, str. 1.

⁵ Niebieska Linia 5/100/2015, str. 29.

- to rzadko otwarty szantaż;
- wygląda zupełnie inaczej w biednych i bogatych rodzinach;
- występuje w przemocowych relacjach, które zwykle zaczynają się sielankowo – opisuje to mechanizm żaby w garnku (czyli mechanizm przemocowej relacji);
- jest jak mikroby, które mogą rozwijać się w każdym środowisku. Przemoc ekonomiczna może występować w każdej konfiguracji zarobków: kiedy mężczyzna zarabia, a kobieta zajmuje się domem albo, kiedy to kobieta utrzymuje dom, a mężczyzna nie pracuje i we wszystkich układach pośrednich;
- jest systemowa. Wyrasta ze zwyczajowego podziału pracy, ról i nierówności między płciami oraz wzmacnia go.

przemoc seksualna

Analiza ogólnych wyników badania przeprowadzonego w Polsce na pierwszy rzut oka wydaje się być zaskakująco optymistyczna. Polska jest w grupie państw o najniższym procencie kobiet, które doświadczyły przemocy fizycznej i/lub seksualnej przez obecnego lub byłego partnera (13% kobiet) oraz, które doświadczyły przemocy fizycznej i/lub seksualnej przez osobę inną niż partner (11% kobiet). Średnia w UE dla obu tych grup to 22%.

Mówiąc o przemocy seksualnej, należy rozumieć takie zachowania jak: zmuszanie ofiary do jakiegokolwiek aktywności seksualnej wbrew jej woli, np.: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadyistyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych.

Wszelka niechciana ingerencja w sferę seksualną drugiego człowieka będzie przemocą seksualną. Naruszenie sfery seksualnej jest chronione przede wszystkim przez art. 197 k. k.

zaniedbanie

Stanowi także jedną z form przemocy. Stosują ją najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci, a także członkowie rodziny wobec swoich starszych lub niepełnosprawnych najbliższych. Jest to niezaspokojenie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych, fizjologicznych czy fizycznych. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, osoby starszej czy niepełnosprawnej. Brak zainteresowania ich rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia, w tym higieną osobistą, również stanowi o zaistnieniu zjawiska przemocy - zaniedbania.

Podstawowe objawy zaniedbania:

- ciągły głód;
- zaburzony rozwój fizyczny;
- zaniedbany wygląd;
- brak opieki lekarskiej;

- pozostawienie dziecka bez opieki lekarskiej;
- zmęczenie, apatia, bierność.

d) typy przemocy

Przemoc gorąca – pełna emocji: wrzących, „buzujących” i wybuchających. Sprawca ma łatwość przyzywania złości, gniewu, a jednocześnie małą umiejętność kontrolowania ich i konstruktywnego ich wyrażania. Często wynika to z bezradności wobec jakiejś sytuacji domowej, z braku umiejętności poradzenia sobie z nią, np. pojawiają się problemy wychowawcze. Czasem też w ogóle nie ma to nic wspólnego z sytuacją domową. Sprawca odreagowuje napięcie, np. z pracy, w bezpiecznych dla siebie warunkach, czyli w domu. Sprawcę można porównać do wybuchającego wulkanu, który po wybuchu jednak się uspokaja wówczas widać zniszczenia, jakich dokonał. Wtedy może pojawić się refleksja, poczucie winy, chęć zadośćuczynienia.

Przemoc chłodna – emocje głęboko skrywane pod „płaszczkiem” spokoju, daleko idącej kontroli. Sprawca nie ma poczucia, że robi coś niestosownego. Realizuje jakiś plan, który jest jego wizją funkcjonowania jego rodziny. Ponadto jest przekonany o słuszności swego postępowania. Jego zachowania są ściśle związane z sytuacją domową, są niejako odpowiedzią na nią. Sprawca ma często opracowany katalog zachowań i postaw, jakie powinni reprezentować inni członkowie jego rodziny.

3. Fazy przemocy.

Faza narastania napięcia

W tej fazie osoba stosująca przemoc staje się napięta i stale porytowana. Każdy drobiazg wywołuje złość, z byle powodu wywołuje awanturę. W tej fazie często zaczyna więcej pić, brać narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżać ofiarę – jej kosztem poprawiając swoje samopoczucie. Sprawia wrażenie jakby coraz mniej panował nad swoim gniewem. Osoba, która przemocy doznaje, uspokaja sprawcę, wywiązuje się ze swoich obowiązków, spełnia wszystkie zachcianki sprawcy. Często go przeprasza i ulega mu. Niektóre osoby mają w tej fazie różne dolegliwości fizyczne jak: bóle żołądka, głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, który w pewnym momencie staje się nie do wytrzymania.

Faza gwałtownej przemocy

W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w szal i wyładowuje się najczęściej na słabszych członkach rodziny. Eksplozję wywołuje najczęściej jakiś drobiazg np.

lekkie opóźnienie posiłku. Przemoc doznawana w tej fazie może być mniej lub bardziej groźna fizycznie, ale zawsze jest bardzo krzywdząca emocjonalnie. Po zakończeniu wybuchu osoba doznająca przemocy jest w szoku, nie może uwierzyć w to co się stało, odczuwa wstyd i przerażenie. Staje się apatyczna i traci ochotę do życia.

Faza miodowego miesiąca

Partner wyładował już złość i wie, że posunął się za daleko. Nagle staje się zupełnie inną osobą. Szczerze żałuje tego co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że taka sytuacja nigdy się nie powtórzy. Zaczyna okazywać ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty – zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił, a przemoc była jedynie incydentem. Problem z fazą miodowego miesiąca polega na tym, że jak każdy miodowy miesiąc nie trwa długo. To pułapka, która zatrzymuje ofiary w cyklu przemocy. Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle skracają się fazy "miodowego miesiąca", wydłużają i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. To co kiedyś było w fazie "miodowego miesiąca" przyjemności przekształca się w unikanie przykrości, bólu i cierpienia. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy (Fazy przemocy w rodzinie, źródło: www.niebieska.pl).

4. Umocowanie w prawie.

Od kiedy w społeczeństwie polskim zaczęto głośno mówić o zjawisku przemocy rodzinnej, o jej konsekwencjach natury psychicznej, fizycznej, pojawia się problem, w jaki sposób skutecznie pomagać ofiarom. Wielu profesjonalistów, mimo znakomitego przygotowania do interwencji psychologicznej, mają trudności w poruszaniu się w zagadnieniach prawnych. Poniżej przedstawione zostają podstawowe instrumenty prawne, które pomagają w codziennej walce z ograniczaniem zjawiska przemocy w rodzinie.

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 przyjęty Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2015r. poz. 163 z późn. zm.).

5. Uchwała nr XVII/133/2015 Rady Miejskiej w Giżycku z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok dla Miasta Giżycka.

6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 875).

7. Prawo polskie wobec przemocy w rodzinie.

a) prawo karne: art. 156, 157, 160 § 2, art. 190, art. 191, art. 197, art. 199, art. 200, art. 208, art. 209, art. 210, art. 211, art. 216 § 1, art. 217, art. 278 § 4, art. 279, art. 284 kodeksu karnego.

b) prawo rodzinne i opiekuńcze: art. 52, art. 56, art. 57, art. 58 § 2 i 3, art. 61-65, art. 84 i art. 133 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

5. Podmioty realizujące obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie⁶.

Aby współpraca mogła przebiegać efektywnie, pożądane jest, aby przedstawiciele różnych podmiotów znali kompetencje osób i instytucji, z którymi będą wspólnie rozwiązywać problemy. Powinni wiedzieć, czego mogą od siebie wzajemnie oczekiwać, jakie działania podejmować i w jakim zakresie mogą się uzupełniać.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

- działania koordynujące pomocy społecznej, policji, straży miejskiej, oświaty, kuratorów sądowych, powiatowego centrum pomocy rodzinie, analiz "Niebieskich Kart" i planowanie działań w środowisku.

POLICJA

- organ powołany dla ochrony życia i zdrowia ludzi. Funkcjonuje, opierając się na Ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 roku o policji. Do zadań funkcjonariuszy należy m.in.:

-przyjmowanie zgłoszeń i podejmowanie interwencji,

-zabezpieczenie dowodów przestępstwa,

-zapewnienie doraźnej opieki ofiarom przestępstw,

-zatrzymanie sprawcy przemocy, jeśli stanowi on zagrożenie dla życia i zdrowia innych osób,

-uruchomienie procedury „Niebieskie Karty” (zarejestrowane i udokumentowanie zdarzenia przemocy, wizyty dzielnicowego, współpraca z innymi służbami).

PROKURATURA

⁶ Katarzyna Michalska, Dorota Jaszczak-Kuźmińska, ABC przeciwdziałania przemocy w rodzinie – diagnoza, interwencja, pomoc. Warszawa 2014 r., str.51.

- organ państwowy powołany do ścigania przestępstw. Działa na podstawie ustawy o prokuraturze z dnia 20 czerwca 1985 roku. Do jej zadań należy m.in.:
- przyjęcie zgłoszenia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych,
- występowanie w roli oskarżyciela publicznego przed sądem,
- zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa,
- możliwość zastosowania środków zapobiegawczych,
- współpraca z innymi organami państwowymi, organizacjami społecznymi w zakresie zapobiegania przestępczości.

POMOC SPOŁECZNA

- funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej. Ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, jeśli nie są w stanie same ich pokonać, a także podejmowanie działań służących zapobieganiu tym sytuacjom.

Pracownicy socjalni mogą m.in.:

- dokonać diagnozy sytuacji rodziny poprzez przeprowadzenie wywiadu środowiskowego,
- udzielić informacji o przysługujących prawach i formach pomocy (finansowa, rzeczowa, zasiłek) i przyznać rodzinie odpowiednie świadczenia,
- uruchomić interwencję kryzysową,
- zapewnić bezpieczeństwo poprzez, np. znalezienie schronienia, skierowanie do specjalistycznych ośrodków wsparcia,
- uruchomić procedurę „Niebieskie Karty”,
- współpracować z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie,
- w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie
 - zabezpieczyć je poprzez odebranie z rodziny i umieszczenie u niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej (taką decyzję pracownik socjalny może podjąć razem z policjantem i przedstawicielem ochrony zdrowia: lekarzem, pracownikiem medycznym lub pielęgniarką),
- powiadomić o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

OCHRONA ZDROWIA

Wśród zadań, które spoczywają na jej przedstawicielach znajdują się m.in.:

- rozpoznanie sygnałów świadczących o przemocy, diagnozowanie przemocy podczas wywiadu lekarskiego,
- uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”,
- powiadomienie policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,

- w sytuacjach dotyczących dzieci – wystąpienie do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny,
- wystawianie bezpłatnych zaświadczeń o stanie zdrowia, w tym zaświadczenia o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie,
- występowanie w roli biegłego,
- informowanie o możliwościach zrobienia obdukcji,
- informowanie o placówkach udzielających pomocy ofiarom przemocy,
- złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

PRZEDSTAWICIELE OŚWIATY

Swoją uwagę koncentrują na dzieciach. Do ich zadań należy m.in.:

- rozpoznawanie sygnałów świadczących o tym, że dziecko jest krzywdzone lub zaniedbywane,
- uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”,
- utrzymywanie stałego kontaktu z rodziną dziecka,
- wystąpienie do sądu o wgląd w sytuację rodziny,
- powiadomienie organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki.

STRAŻ MIEJSKA

- działania prewencyjne, podejmowanie interwencji w środowisku i sporządzanie dokumentacji z ich przebiegu, sporządzanie Niebieskiej Karty.

SĄD REJONOWY

- prowadzenie spraw karnych wobec sprawców przemocy oraz spraw opiekuńczych przed sądami rodzinnymi mającymi na celu ochronę dzieci. Prowadzi nadzory kuratorskie rodzinne i dla osób dorosłych.

CENTRUM PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

- prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, występowanie do Sądu Rejonowego o przymusowe leczenie, motywowanie do leczenia, sporządzanie Niebieskich Kart, prowadzenie punktu konsultacyjnego dla ofiar i sprawców przemocy (poradnictwo prawne, pomoc psychologiczna, terapia)

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Zadania PCPR:

- prowadzenie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego dla ofiar przemocy, prowadzenie programów edukacyjno-korekcyjnych dla sprawców przemocy, sporządzanie Niebieskiej Karty.

Przedstawiciele wszystkich tych instytucji są zobligowani do współpracy w interdyscyplinarnym zespole ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pracach w grupach roboczych.

6. Cele programu.

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zapewnienie rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy kompleksowej pomocy.
3. Doskonalenie działania Zespołu Interdyscyplinarnego d/s przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Działania:

Cel 1. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

- 1.1. Organizowanie akcji informacyjnych na terenie miasta dotyczących zjawiska przemocy.
- 1.2. Prowadzenie akcji informacyjnych dla dzieci i młodzieży na terenie placówek oświatowych.
- 1.3. Zapewnienie mieszkańcom dostępnej informacji o placówkach i instytucjach świadczących pomoc i działających na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- 1.4. Promowanie, wspieranie i udział w ogólnopolskich, wojewódzkich i powiatowych kampaniach informacyjnych nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 2. Zapewnienie rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy kompleksowej pomocy.

- 2.1. Podejmowanie interwencji w środowisku.
- 2.2. Przekazywanie informacji o instytucjach i możliwościach uzyskania pomocy (schronienie, posiłek, wsparcie finansowe).
- 2.3. Realizowanie procedury „Niebieskiej Karty”.
- 2.4. Zapewnienie możliwości korzystania z Pokoju Przyjaznych Przesłuchań dla ofiar i świadków przemocy.
- 2.5. Zapewnienie możliwości korzystania z programu edukacyjno-korekcyjnego dla sprawców przemocy.

Cel 3. Doskonalenie działania Zespołu Interdyscyplinarnego d/s przemocy w rodzinie.

3.1 Informowanie mieszkańców miasta o działaniach Zespołu Interdyscyplinarnego.

3.2 Poprawienie Kanałów wymiany i dystrybucji informacji między przedstawicielami instytucji działających w Zespole.

3.3 Doskonalenie metod pracy min. poprzez częste zapraszanie sprawców i ofiar przemocy na spotkania Zespołu.

Cel 4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

4.1 Udział w szkoleniach z zakresu przemocy w rodzinie.

4.2 Udział w seminariach i konferencjach związanych ze zjawiskami przemocy w rodzinie.

4.3. Organizowanie szkoleń dla prawników.

7. Oczekiwane rezultaty.

1. Pogłębianie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.
2. Zwiększenie społecznej wrażliwości mieszkańców miasta na przemoc w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy domowej.
4. Zwiększenie współpracy między instytucjami zajmującymi się problematyką przemocy w rodzinie.
5. Wzrost umiejętności pracowników instytucji i służb w zakresie rozwiązywania problemów i świadczenia pomocy ofiarom przemocy.
6. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Giżycka.

8. Harmonogram działań.

Cel szczegółowy - podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania	Od kiedy, do kiedy	Źródła finansowania	Realizatorzy
Organizowanie akcji informacyjnych na terenie miasta Giżycka	2017-2020	Budżet państwa, budżet samorządu terytorialnego, budżety	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami

		jednostek państwowych i samorządowych, Budżet UE	
Prowadzenie akcji informacyjnych dla dzieci i młodzieży na terenie placówek oświatowych	2017-2020	j.w.	j.w.
Zapewnienie mieszkańcom dostępnej informacji o placówkach i instytucjach świadczących pomoc i działających na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą	2017-2020	j.w.	j.w.
Promowanie, wspieranie i udział w ogólnopolskich, wojewódzkich i powiatowych kampaniach informacyjnych nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2017-2020	j.w.	j.w.

Cel szczegółowy- zapewnienie rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy kompleksowej pomocy.

Działania	Od kiedy do kiedy	Źródła finansowania	Realizatorzy
Podjęmowanie interwencji w środowisku	2017-2020	Budżet państwa, budżet samorządu terytorialnego, budżety jednostek państwowych i samorządowych Budżet UE	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami
Przekazywanie informacji o instytucjach i możliwości uzyskania pomocy (schronienie,	2017-2020	j.w.	j.w.

posilek, wsparcie finansowe)			
Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”	2017-2020	j.w.	j.w.
Zapewnienie możliwości skorzystania z Pokoju bezpiecznych przesłuchań dla ofiar i świadków przemocy	2017-2020	j.w.	j.w.
Zapewnienie możliwości korzystania” z programu edukacyjno-korekcyjnego dla sprawców przemocy	2017-2020	j.w.	j.w.
Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie	2017-2020	j.w.	j.w.

Cel. 3 Doskonalenie działania Zespołu Interdyscyplinarnego d/s przemocy w rodzinie.

Działania	Od kiedy, do kiedy	Źródła finansowania	Realizatorzy
Informowanie mieszkańców miasta o działaniach Zespołu Interdyscyplinarnego.	2017-2020	Budżet państwa, budżet samorządu terytorialnego, budżety jednostek państwowych i samorządowych Budżet UE	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami
Poprawienie Kanałów wymiany i dystrybucji informacji między przedstawicielami instytucji działających w Zespole.	2017-2020	j.w.	j.w.
Doskonalenie metod pracy min. poprzez częste zapraszanie	2017-2020	j.w.	j.w.

sprawców i ofiar przemocy na spotkania Zespołu.			
---	--	--	--

Cel 4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Działania	Od kiedy do kiedy	Źródła finansowania	Realizatorzy
Udział w szkoleniach z zakresu przemocy w rodzinie	2017-2020	Budżet państwa, budżet samorządu terytorialnego, budżety jednostek państwowych i samorządowych Budżet UE	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami
Udział w seminariach i konferencjach związanych ze zjawiskami przemocy	2017-2020	j.w.	j.w.
Organizowanie szkoleń dla prawników	2017-2020	j.w.	j.w.

9. Monitoring i ewaluacja.

Monitoring i ewaluacja niniejszego programu polegać będą na systematycznej okresowej ocenie realizowanych działań oraz w przypadku stwierdzenia potrzeby dokonywania zmian w zakresie prowadzonych działań.

Wdrażanie i realizacja zadań będą monitorowane na bieżąco poprzez poszczególnych realizatorów merytorycznych. Ocena stopnia osiągnięć zakładanych celów szczegółowych oraz celu głównego będzie dokonywane przez Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

10. Skutki przemocy w rodzinie.

Skutki przemocy w rodzinie Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu

psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Skutki indywidualne

Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność. W przypadku dzieci i młodzieży – ofiar przemocy -skutkiem może być również konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym. Skutki przemocy dotyczą również sprawcy przemocy, którzy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony, mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

Skutki społeczne

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli małżonka, rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

Skutki ekonomiczne

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie między innymi: policja, służba zdrowia, pomoc społeczna, ale też i pracodawcy, szkoły itp.

11. Występowanie zjawiska przemocy na terenie Giżycka w latach 2015 - 2016.

Liczba formularzy „Niebieska Karta” przekazanych do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego

	2015 rok	do 30 czerwca 2016 rok
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	76	46
Wypełnione przez: Policję MOPS	75 1	W trakcie liczenia W trakcie liczenia
1. Liczba sprawców przemocy w rodzinie, którym zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym.	14	2
2. Liczba sprawców którzy rozpoczęli program korekcyjno-edukacyjny.	3	0
3. Liczba sprawców przemocy, którzy ukończyli program korekcyjno-edukacyjny.	0	0

12. Zakończenie.

Trudno jest jednoznacznie sprawdzić, jak często i kto jest ofiarą przemocy. Ofiary nie chcą rozmawiać na ten temat. Często problem zostaje w czterech ścianach w „zaciszu ogniska domowego”, które staje się piekłem. Od początku istnienia świata ludzie radzą sobie z bólem i zagrożeniami w różny sposób. Jedni przez atakowanie, inni przez działania mające na celu oddalenie się od źródła zagrożenia. Niestety, gdy oprawcą jest ukochana osoba, nie reagujemy w sposób naturalny.

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Wręcz przeciwnie. Trzeba każdego dnia podejmować wysiłek ukierunkowany na zapobieganie temu zjawisku i udzielać wsparcia tym, którym nie udało się tych przykrych doświadczeń uniknąć.

Opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Miejskiej Giżycko pozwoli na osiągnięcie wytyczonych celów.

Program nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb raz możliwości.

**Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie**

dr Katarzyna Karolska